

- w odchodach bydła oraz koni (det. et coll. R. MROCYŃSKI); 9 VI 2010, 1 ex., w odchodach koni (det. et coll. R. MROCYŃSKI),
- Beskid Wschodni: Makowa ad Przemyśl (FA20), 20 VI 2011, 1 ex., świeża łąka na glebie (det. et coll. R. MROCYŃSKI).
Gatunek nowy dla Pojezierza Mazurskiego i Beskidu Wschodniego.
Dziękuję dr Markowi PRZEWOŹNEMU za oznaczenie jednego ze złowionych osobników oraz za wskazanie niezbędnej literatury dotyczącej rozmieszczenia gatunku.

Radosław MROCYŃSKI, Kat. Ekol. i Ochr. Środ. UWM, Olsztyn

635. Pierwsze stwierdzenie *Lichenophanes varius* (ILLIGER, 1801) (Coleoptera: Bostrichidae) na Pojezierzu Pomorskim

The first record of *Lichenophanes varius* (ILLIGER, 1801) (Coleoptera: Bostrichidae) from the Pomeranian Lakeland

KEY WORDS: Coleoptera, Bostrichidae, *Lichenophanes varius*, new record, NW Poland.

Lichenophanes varius (Ill.) to wyjątkowo rzadki w Polsce gatunek południowo-europejski związany troficznie z drzewami liściastymi (BURAKOWSKI i in. 1996: Chrząszcze – Coleoptera. Dermestoidea, Bostrichoidea, Cleroidea i Lymexyloidea. Kat. Fauny Pol., XXIII, 11: 1-243.). Do niedawna jedyne doniesienia o występowaniu tego gatunku w naszym kraju pochodziły z Kamienia Śląskiego na Opolszczyźnie (CAPECKI 1969: Owady uszkadzające drewno buka zwyczajnego (*Fagus sylvatica* L.) na obszarze jego naturalnego zasięgu w Polsce. Pr. I. B. Leśn., Warszawa, 367: 3-166). Kolejny raz wykazano go z rezerwatu „Las Murckowski” na Górnym Śląsku (SZAFRANIEC, SZOLTYS 1997: Materiały do poznania występowania chrząszczy (Coleoptera) kambio- i ksylobiontycznych w rezerwach przyrody województwa katowickiego. Natura Silesiae Superioris, 1: 43-55) oraz z Sierakowskiego Parku Krajobrazowego (PRZEWOŹNY 2012: Rare and interesting beetles (Coleoptera) caught in the Sierakowski Landscape Park. Badania Fizjograficzne R. II – Seria C – Zoologia: 33-45). *Lichenophanes varius* (Ill.) figuruje na „Czerwonej liście zwierząt ginących i zagrożonych w Polsce” z kategorią CR (skrajnie zagrożony) (PAWŁOWSKI i in. 1992: Chrząszcze (Coleoptera). [W:] GŁOWA-CIŃSKI (red.). Czerwona lista zwierząt ginących i zagrożonych w Polsce. ZOP i ZN PAN, Kraków, 1-119).

Gatunek ten został stwierdzony trzykrotnie podczas badań na terenie rezerwatu Bielinek nad Odrą, realizowanych przez autora niniejszego doniesienia i dr. Tomasza BLAIKA z Uniwersytetu Opolskiego w 2009 roku (zezwoleń na badania zostało wydane przez Regionalnego Konserwatora Przyrody w Szczecinie, decyzja nr. RDOŚ-32-WOPN-6630-II-7-002/09/al, z dnia 14 kwietnia 2009 roku).

- Pojezierze Pomorskie: rezerwat Bielinek nad Odrą (UTM: VU46): 2 VII 2009 – 1 ex.; 15 VII 2009 – 2 exx.; 29 VII 2009 – liczny pojaw, obserwowano kilkanaście okazów; leg. et coll. M. A. MAZUR.

Wszystkie okazy obserwowano podczas nocnych odłowów na światło. Za każdym razem był to drzewostan z dominacją buka pospolitego (*Fagus sylvatica*) i dębów (*Quercus* spp.), przy wiacie na trasie ścieżki przyrodniczej w środkowej części rezerwatu. Na uwagę zasługuje termin stwierdzenia *Lichenophanes varius* (Ill.) we wspom-

nianym rezerwacie. Dotychczasowe doniesienia wykazywały go w okresie maja–czerwca (BURAKOWSKI i in.: *ibid.*, PRZEWOŹNY: *ibid.*, SZAFRANIEC, SZOŁTYŚ 1997: *ibid.*), a w tym przypadku najliczniejszy pojaw obserwowano pod koniec lipca. Badania w Bielinku prowadzono intensywnie w okresie od maja do sierpnia, w odstępie około dwóch tygodni, z zastosowaniem ekranu świetlnego oraz innych klasycznych metod i we wcześniejszych miesiącach nie zaobserwowano tego gatunku. Może to być związane z późniejszym pojawianiem się postaci dorosłych w północnej, chłodniejszej części kraju.

Miłosz A. MAZUR – Katedra Biosystematyki UO, Opole

636. Nowe stanowiska *Aulonium trisulcum* (GEOFFROY, 1785) (Coleoptera: Zopheridae) w Polsce

New localities of *Aulonium trisulcum* (GEOFFROY, 1785) (Coleoptera: Zopheridae) in Poland

KEY WORDS: Coleoptera, Zopheridae, *Aulonium trisulcum*, new record, Poland.

Gatunek szeroko rozmieszczony w całej Europie, sięgając od Hiszpanii przez Bałkany, po europejską część Rosji (BURAKOWSKI i ŚLIPIŃSKI 1986: Klucze oznacz. Owad. Pol., XIX, 50: 1-86). W Polsce większość danych o stwierdzeniu tego gatunku pochodzi z lat 60–80. ubiegłego wieku (BURAKOWSKI i in. 1986: Kat. Fauny Pol., XXIII, 13: 1-278). Najnowsze doniesienia z XXI wieku o występowaniu w naszym kraju dotyczą Niziny Wielkopolsko-Kujawskiej (KONWERSKI i PRZEWOŹNY 2001: Wiad. entomol., 20, 1-2: 90; RENNER i in. 2007: Coleo, 8: 16-20; Przewoźny 2011: Bad. Fizj., R. II, Seria C, 52: 33-45) i Niziny Mazowieckiej (HILSZCZAŃSKI 2006: Wiad. entomol., 25, 1: 29-32).

A. trisulcum zasiedla podkorowe środowiska na obumierających drzewach liściastych, opanowanych przez korniki. Preferowaną rośliną żywicielską tego gatunku są wiązy zasiedlone przez *Scolytus multistriatus* (MARSH.) i *S. scolytus* (F.). Rzadziej może występować na dębach, zasiedlonych przez ogłódki *Scolytus* GEOFF. sp. i jesionach z *Hylesinus varius* (F.) (BURAKOWSKI i in. 1986: *ibid.*).

Wzrost populacji tego gatunku w Europie zaczęto obserwować w trakcie rozprzestrzeniania się holenderskiej choroby wiązów, przenoszonej przez ogłódki (MOLANDER 2011: Översiktlig inventering av skalbaggar och dagfjärilar på Skogholms ängar, Fosie, 42 ss.). Postacie larwalne tego gatunku mogą być drapieżnikami larw korników z rodzaju *Scolytus* spp. (DEDYUKHIN i NIKITSKY 2009: Euroasian entomol. J., 8, 2: 217-225; FERNÁNDEZ i in. 2012: *Heteropterus* Rev. Entomol., 12, 1: 107-114), a także saprofagami odżywiającymi się detrytusem i grzybnią, znajdującymi się w chodnikach korników (TEREKHOVA 2008 (2009): The Kharkov entomol. Soc. Gazet., 16, 1-2: 42-51; DROGVALENKO 2009: The Kharkov entomol. Soc. Gazet., 17: 20-26).

Według naszych obserwacji larwy tego gatunku są bardzo ruchliwe. W momencie oderwania korowiny od pnia potrafią w szybkim tempie ukryć się w jej szczelinach.

Gatunek ten wykazuje również reakcję na sztuczne źródła światła (TROUKENS 2006: Phegea, 34, 2: 61-66; Nakládal 2011: Čas. Slez. Muz. Opava (A), 60: 165-178; Przewoźny 2011: *ibid.*).